

11 mei 2016

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
p/a [adres],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats], [land],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie Zusters van Barmhartigheid Maastricht.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 26 januari 2012. Op 2 april 2012 is bij de griffie namens aangeklaagde een verweerschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

Op 24 juli 2012 heeft de Klachtencommissie advies uitgebracht inzake de klacht van klager tegen aangeklaagde en heeft de Klachtencommissie de Overste geadviseerd de klacht ten aanzien van aangeklaagde niet gegrond te verklaren.

Klager heeft op 4 januari 2016 een verzoek tot herziening ingediend.

Bij beslissing van 1 maart 2016 is door de bijzondere kamer van de Klachtencommissie het verzoek tot herziening gegrond verklaard en is bepaald dat de zaak opnieuw wordt behandeld.

Op 6 april 2016 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is niet verschenen. Namens hem is verschenen mr. Weller voornoemd. Namens de Congregatie is verschenen mr. Baetens voornoemd.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager verbleef in de periode van 15 juni 1967 tot 11 november 1968, samen met drie broers en twee zussen in kindertehuis [naam] in [plaats]. Klager liep vanwege heimwee

geregeld weg en werd als onhandelbaar ervaren. Om die reden is hij onder meer in de ziekenboeg beland waar hij injecties kreeg. Ook werd er hardhandig voedsel naar binnen gewerkt, doordat de ene zuster zijn hoofd hard aan zijn haren achterover trok en de andere dan met een vork het eten naar binnen prikte. Hierdoor heeft klager nog littekens in zijn mond. Dagelijks werd er gecontroleerd of de oren schoongemaakt waren door hardhandig met lucifers in de oren te prikken.

Klager werd soms midden in de nacht wakker van de pijn in zijn kruis. Hij zag dan dat hij door aangeklaagde in zijn blote geslachtsdeel werd geknepen. Hij gilte soms van de pijn, waarop een hand op zijn mond werd gelegd om het geluid te smoren. Voor klagers gevoel iedere ochtend vóór het opstaan kwam aangeklaagde in zijn kruis voelen of er niet in het bed geplast was, zij voelde met haar handen in de onderbroek van klager aan diens blote geslachtsdeel. Soms plaste hij van angst alsnog in bed en werd dan nog veel harder geknepen. Als hij dan gilte van pijn werd hij nog harder gestraft.

2.2. Klager kan zich herinneren dat hij na zo'n ervaring troost ging zoeken bij zijn zus [naam]. Hij vertelde haar dan dat de zuster weer aan zijn 'gieleke' had gezeten en dat het weer zo'n pijn deed van het knijpen.

Klager ervaart nog steeds de gevolgen van voornoemde gebeurtenissen. Hij kan zich in relaties niet blootgeven en heeft er veel moeite mee als een partner zijn geslachtsdeel wil aanraken. Hij vindt het ook moeilijk om over zijn ervaringen te praten. Hij schaamt zich en is bang om raar gevonden te worden.

2.3. Klager beoogt met zijn klacht te bereiken dat oprecht en werkelijk wordt erkend wat hem is aangedaan. Voorts dat er maatregelen worden genomen tegen aangeklaagde en de destijds verantwoordelijken, voor zover dat nog zinvol is. Klager hoopt met grondverklaring mogelijk iets aan zelfrespect te hervinden.

3. Het verweer (zakelijk weergegeven)

Mr. Baetens heeft namens aangeklaagde in zijn verweerschrift aangevoerd dat aangeklaagde iedere vorm van mishandeling en/of seksueel misbruik ontkent. Aangeklaagde had de kloosternaam [naam] maar noemde zichzelf [naam]. In oktober 1962 werd zij in [kindertehuis] in [plaats] geplaatst, waar zij tot medio 1967 verbleef. Aangeklaagde heeft aangevoerd dat zij in de periode van medio oktober 1967 tot 1969 in het geheel niet werkzaam was in [kindertehuis]. Daartoe is een verklaring overgelegd van een leidinggevende van een kindertehuis in [land]. Ook is een verklaring overgelegd dat aangeklaagde een training heeft gevolgd in de periode 1968-1969 in [plaats]. Er is nooit sprake geweest van gedwongen vertrek. Zij is na verblijf in [land] in september 1971 teruggekeerd naar [kindertehuis].

In het verweerschrift is voorts aangevoerd dat het knijpen in een geslachtsdeel met de aldus ervaren bedoeling om pijn toe te brengen, niet wezenlijk verschilt van andere vormen van mishandeling, zodat dit niet kan worden opgevat als seksueel misbruik, zodat primair tot niet-ontvankelijkverklaring moet worden geconcludeerd.

Naast het verweer dat aangeklaagde in de betreffende periode niet werkzaam was op [kindertehuis], is aangevoerd dat zij overdag de gemengde groep met de naam [naam] leidde. 's Avonds gingen de jongens uit alle gezinsgroepen naar één slaapzaal met de naam [naam]. Deze slaapzaal stond onder leiding van zuster [naam]. De meisjes gingen naar de twee slaapzalen met de namen [naam] en [naam]. Aangeklaagde stelt de leiding te hebben gehad over laatstgenoemde meisjesslaapzaal. Aangeklaagde ontkent ooit toezichhoudende te zijn geweest van de jongensslaapzaal.

Mr. Baetens heeft ter zitting van 6 april 2016 aangevoerd dat de frequentie van het misbruik in tegenspraak is met verklaring van de getuige [naam]. Dat er na de beslissing van 24 juli 2012 een aantal klachten gegrond is verklaard waarin aannemelijk werd geacht dat aangeklaagde met enige regelmaat op de slaapzaal van de jongens aanwezig is geweest, is nog altijd geen steunbewijs voor de verklaring van klager dat hij elke ochtend, zonder enig voorbehoud in zijn kruis is geknepen. Het terugbrengen van de frequentie tot enkele keren is te sterk in tegenspraak met de verklaring van aangeklaagde. Mr. Baetens heeft om die reden geconcludeerd dat het klaagschrift niet tot een gegrond verklaring kan leiden.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure. De Klachtencommissie verwijst hiervoor naar haar beslissing in deze zaak van 24 juli 2012.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Voor de Klachtencommissie is aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden, namelijk dat klager door aangeklaagde meerdere malen in zijn blote geslachtsdelen is geknepen. De Klachtencommissie houdt ten aanzien van de frequentie rekening met de jonge leeftijd van klager waardoor het heel wel mogelijk is dat dit in zijn beleving iedere ochtend heeft plaatsgevonden. De Klachtencommissie acht het echter reëler om voor wat de frequentie betreft uit te gaan van de getuigenverklaring van zijn oudere zus mevrouw [naam], afgelegd op 19 november 2014 (in de zaak 2013W1056 (1)), waarin zij verklaart dat haar broertje een keer of vijf bij haar is geweest met de mededeling dat aangeklaagde in zijn 'gieleke' had geknepen.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal in het klaagschrift heeft verwoord.

Het verweer van aangeklaagde dat zij nooit op de jongensslaapzaal heeft gewerkt wordt weersproken in de verklaring van de getuige mevrouw [naam] afgelegd op 19 november 2014 (in de zaak 2013W1056 (1)), waarin zij verklaart dat in ieder geval in de periode dat zuster [naam] een gebroken enkel had, deze werd vervangen door aangeklaagde.

Daarnaast wordt de verklaring van klager ondersteund door de gegrond verklaarde klachten met nummer 2013W1056 (1), 2013W1032 (3) en 2013T978 (1), waar het om soortgelijk misbruik ging van jongens in een soortgelijke situatie.

Het verweer van aangeklaagde dat zij in die periode niet op [kindertehuis] werkzaam was, treft geen doel. In ieder geval was er enige overlap in de tijd dat klager er verbleef en aangeklaagde heeft erkend dat zij er verbleef. Daarnaast is in de zaak 2013T978 door mr. Weller een bericht van de gemeente [plaats] van de afdeling Burgerzaken overgelegd waaruit blijkt dat aangeklaagde van 3 december 1963 tot 29 januari 1971 ingeschreven heeft gestaan op het adres van [kindertehuis] in [plaats].

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 5 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem iemand waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen.

4.5. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijk gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie Zusters van Barmhartigheid Maastricht de klacht tegen aangeklaagde gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 11 mei 2016 door mr. C.C. de Rijke, voorzitter, mr. M.P.P.M. Merx en mr. P.R.M. van der Ven pr., leden, bijgestaan door drs. M.G.M. van Rijnstra, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.